KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

LAUSUNTO

31.10.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Viite: Lausuntopyyntö 15.10.2025 (HE 127/2025)

Keski-Pohjanmaan liiton asiantuntijalausunto Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle – HE 127/2025 vp: Hallituksen esitys laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta (asia HE 127/2025).

Suomen kansallisessa mineraalistrategiassa (VN 2024:65) todetaan, että Suomi on mineraalien kestävän ja vastuullisen hyödyntämisen globaali edelläkävijä, kumppani ja kehittäjä. Mineraaliklusteri tuottaa arvokkaita raaka-aineita vastuullisesti ja luo arvonlisää hyödyntämällä niitä resurssitehokkaasti samalla turvaten strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuuden. Kaivosyhtiöt osana mineraalisektoria ovat nousseet Suomessa merkittäviksi yhteisöveron maksajiksi. Mineraalisektori maksoi vuonna 2022 yhteisöveroa yli 400 miljoonaa euroa. Useiden kaivosten maksamat yhteisöverot ovat myös kasvaneet merkittävästi.

Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Kaivosten sijaintikunnat saavat vuodesta 2025 alkaen osan kaivosmineraaliveron tuotosta. Lausunnolla olevan hallituksen esityksen mukaan kaivosveron korotus lisäisi kaivosmineraaliveron tuottoa vuositasolla arviolta noin 70 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa muutoksia ei voimassa olevaan kaivoslakiin tehtäisi. Verotuoton jako kuntien ja valtion kesken on muuttunut rajusti alkuperäisestä ehdotuksesta. Keski-Pohjanmaan liitto pitää välttämättömänä, että kaivosmineraaliveron tuottoa ei siirretä kunnista valtiolle suunnitellulla tavalla. Kunnat kantavat merkittävän vastuun kaivostoiminnan edistämisestä alueellaan. Kunnat osallistuvat kaivosten suunnitteluun ja luvitukseen sekä vastaavat kaivostoiminnan edellyttämästä kaavoituksesta. Kunnat ovat myös keskeisessä vastuussa kaivostoiminnan aiheuttamista seurannaisvaikutuksista, kuten työntekijöiden asuttamisen mahdollistaminen, varhaiskasvatuksen ja sivistyspalvelujen tuottaminen kaivosten työpaikkojen seurauksena alueella muuttaville perheenjäsenille sekä vapaa-ajan harrastemahdollisuuksien kehittäminen. Kunnat ovat viime kädessä

Rantakatu 14, 67100 Kokkola
Strandgatan 14, 67100 Karleby
Puh./Tel. +358 40 160 5700
Fax +358 6 868 0308
www.keski-pohjanmaa.fi

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

mukana kantamassa vastuuta kaivostoiminnan luonnolle aiheuttamista haitoista ja ovat vaikuttamassa kansalaisten sosiaaliseen hyväksyttävyyteen. Oikeasuhtaisella verotuotolla voidaan tukea kaivoskuntien mahdollisuuksia tukea kestävää ja vastuullista kaivostoimintaa Suomessa.

Kaivosverotason merkittävä korotus sekä verotuoton jako-osuuksien siirto voivat toteutuessaan heikentää Euroopan unionin kriittisten mineraalien omavaraisuuden tuottamisen tavoitteen toteutumista ja saatavuuden turvaamista, heikentää Suomen vakautta kaivostoiminnan investointiympäristönä sekä heikentää kaivosmaakuntien aluetalouden toimivuutta, elinkeinoelämän kasvua, investointien ennakoitavuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä. Esimerkiksi Keski-Pohjanmaalla Euroopan unionin ensimmäisen litiumkaivoksen käynnistymistä valmisteleva Keliber harkitsee edelleen, voiko se avata Kaustisen litiumkaivoksen suunnitellusti loppuvuoden aikana mahdollisen kaivosveron korotuksen takia. Tämä tehdyistä satojen miljoonien investoinneista huolimatta. Samoin suunnittelussa olevan Titanorin titanium-hankkeen toimijat ovat ilmaisseet, että he arvioivat hankkeen edistämisen mahdollisuuksia odotettavissa olevien kaivostoiminnan lainsäätelyn veromuutosten seurauksena.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että kaivosmineraalivero näkyy jo nyt yhtiön kustannuksina. Vero ei kohdistu tulokseen tai edes saatuun myyntituloon. Keski-Pohjanmaan liitto myös muistuttaa, että kaivosten sähköveroa on esitetty korotettavaksi 44-kertaiseksi eli ne siirrettäisiin teollisuuden sähköveroluokasta 0,5 euroa/MWh kotitalouksien sähköveroluokkaan 22,4 euroa/MWh (molemmissa lisäksi huoltovarmuusmaksu 0,13 euroa/MWh).

Kaivosvero ja sähkövero yhdessä suurentavat kaivostuotannon välittömiä kustannuksia. Kun välittömät kustannukset suurenevat, on seurauksena kaivosten kannattavuuden heikkeneminen ja elinkaaren lyheneminen. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennetun kaivoksen viimeiset malmit jätetään louhimatta ja työpaikat katoavat ennenaikaisesti. Veronkorotus toteutuessaan lyhentäisi kaivosten elinkaarta ja vähentäisi siten verotuloja yhteisöverossa, ansiotuloveroissa ja kiinteistöveroissa.

Kaivostoiminta on pitkäjänteistä ja edellyttää paljon pääomaa. Verotuksen pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus ovat tärkeitä asioita sijoittajille. Nykyinen kaivosvero tuli voimaan 2024 ja heti tehtävät kaivosveron korotukset antavat Suomen poukkoilevan kaivosstrategian toimeenpanosta epäedullisen kuvan sijoittajille ja myös lainarahoittajille. Asia on erittäin merkityksellinen kansallisesti etenkin nyt, kun esimerkiksi litiumkemikaalien markkinahinnat ovat alhaiset ja ero tuotantokustannusten ja myyntihinnan välillä on pieni. Huomattavan sähköveronkorotuksen lisäksi nyt suunniteltu kaivosveron lainsäädäntömuutos rapauttaa yritysten ja sijoittajien luottamusta

Rantakatu 14, 67100 Kokkola
Strandgatan 14, 67100 Karleby
Puh./Tel. +358 40 160 5700
Fax +358 6 868 0308
www.keski-pohjanmaa.fi

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Suomeen maana, johon voi investoida luottaen lainsäädännön ennakoitavuuteen ja pysyvyyteen.

Kaivosveron korotuksella voi olla myös negatiivisia vaikutuksia puhtaan siirtymän edistämiseksi Suomessa ja Euroopassa. Myös valtion kaivosstrategian toimeenpano ja julkisen talouden vajeita paikkaava poliittinen ilmasto eivät tue uusien kaivosmineraalihankkeiden, esimerkiksi suunnittelussa olevan titaanihankkeen käynnistymistä Keski-Pohjanmaalla.

Mikäli kaivosveroa on tarpeen korottaa, on verotuksen perusteeksi järkevintä ottaa liiketoiminnan tuotto/voitto. Tämän lisäksi hallituksen esitystä voisi parantaa myös siten, että se puhtaan fiskaalisen veron nousun sijasta kaivosverolla kannustettaisiin luonnonvarojen mahdollisimman tehokkaaseen hyödyntämiseen. Ekologisen kestävyyden näkökulmasta toimija voisi siten saada hyötyjä esimerkiksi pienempänä veroseuraamuksena, mikäli ympäristönäkökulmat tulisivat kaivostoiminnassa huomioiduksi erityisellä huolellisuudella.

Keski-Pohjanmaan liitto

Jyrki Kaiponen
Maakuntajohtaja

Keski-Pohjanmaan liitto

Rantakatu 14, 67100 Kokkola
Strandgatan 14, 67100 Karleby
Puh./Tel. +358 40 160 5700
Fax +358 6 868 0308
www.keski-pohjanmaa.fi